



DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

NOAH for dyrs rettigheter
Dronningensgate 13
0152 OSLO

Deres ref

Vår ref
17/2310

Dato
19. september 2017

Avgjørelse av klage på kvote for lisensfelling av jerv i rovviltregion 7 i 2017-2018

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra NOAH – for dyrs rettigheter - 19. juli 2017 over vedtak 29. juni 2017 av rovviltnemnda i region 7 om kvote for lisensfelling på jerv i 2017/2018 i region 7 (Nordland).

Klima- og miljødepartementet opprettholder kvotens størrelse, men endrer det geografiske virkeområdet for rovviltnemnda i region 7 sitt vedtak av 29. juni 2017 om lisensfelling av jerv i Nordland i perioden 10. september 2017 – 15. februar 2018. Vedtaket endres slik at det ikke tillates lisensfelling innenfor de deler av regionen som er prioriterte yngleområder for jerv (jervesone). Departementet har lagt vekt på at bestandsmålet for jerv i størst mulig grad skal oppnås innenfor jervesonen. Dette er viktig i oppfølgingen av Stortingets føringer om en tydelig soneforvaltning, og dermed også forutsigbarheten for beitenæringene i områdene utenfor jervesonen. Departementet har dermed tatt klagen delvis til følge.

Saksgang

Rovviltnemnda i region 7 vedtok 31. mai 2017 kvote for lisensfelling av jerv for 2017-2018 i region 7. Nordland Bondelag påklagde vedtaket 19. juni 2017, og rovviltnemnda i region 7 tok den 29. juni 2017 klagen delvis til følge ved å presisere at det finnes åpning for å tildele dyr fra eksisterende kvote også innenfor jervesona. NOAH – for dyrs rettigheter - påklagde så den 19. juli 2017 rovviltnemnda sitt justerte vedtak av 29. juni 2017. Miljødirektoratet ga sin faglige tilrådning 5. juli 2016.

Klagers anførsler

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltnings-
avdelingen

Saksbehandler
Tommy Andersen
22 24 60 54

Som oppsummert av rovviltnemnda, jf. sekretariatets saksframlegg, har NOAH i sin klage anført flere forhold:

"1. Rovviltnemnda har ikke myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv. NOAH mener at ved vurderingen om rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling, bør tallene hvor hiuttak er trukket fra legges til grunn, siden dette er det faktiske antallet ynglinger som fortsatt finnes i regionen. NOAH mener derfor at rovviltnemnda ikke har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv.

2. Vedtaket oppfyller ikke vilkåret om at felling ikke truer jervebestandens overlevelse på lang sikt

NOAH mener at vedtaket ikke oppfyller vilkåret om at lisensfelling ikke truer jervebestandens overlevelse på kort eller lang sikt og er således ikke fattet i samsvar med nml § 5 og § 18 og Bernkonvensjonens artikler 2 og 9, fordi:

- nemnda ikke har sannsynliggjort at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. rovviltforskriften § 7 andre ledd;
- nemnda har lagt for stor vekt på soneinndelingen i vedtaket, men unnlatt å legge tilstrekkelig vekt på føre-var-prinsippet i vurderingen om jervebestandens utvikling på kort og lang sikt. Disse saksbehandlingsfeilene har virket bestemmende på vedtakets innhold og gir grunnlag til å erklære vedtaket ugyldig, jf. forvaltningslovens § 41;
- vedtaket ikke oppfyller krav om kunnskapsgrunnlaget fastsatt i nml § 8 og har ikke vurdert den samlede belastningen av lisensfelling, jf. § 10 i nml. Disse saksbehandlingsfeilene har virket bestemmende på vedtakets innhold og gir grunnlag til å erklære vedtaket ugyldig, jf. forvaltningslovens § 41.

3. Vedtaket er ikke skademotivert

NOAH konkluderer med at vedtaket er ikke skademotivert, men motivert av en vilje å få jerver felt med hensikt å holde bestanden nede på bestandsmålet. Dette betyr at et av hovedvilkårene for å tillate felling ikke er oppfylt, jf. nml § 18 første ledd bokstav b, § 18 andre ledd og Bern-konvensjonens artikkel 9 første ledd. I tillegg har de nevnte feilene i saksbehandlingen virket bestemmende på vedtakets innhold som gir grunnlag til å erklære vedtaket ugyldig, jf. forvaltningslovens § 41.

4. Vedtaket oppfyller ikke kravet om å finne andre tilfredsstillende løsninger

Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen i saken. NOAH mener at det finnes andre tilfredsstillende løsninger som ikke har vært vurdert i denne saken. Derfor kan NOAH ikke se at et av hovedvilkårene for felling er oppfylt, jf. nml § 18 andre ledd og Bern-konvensjonens artikkel 9.

NOAH ber Klima- og Miljødepartementet om at klagen tas til følge og at vedtaket erklæres ugyldig. NOAH legger følgende til grunn:

- vedtaket bør erklæres ugyldig, fordi reguleringen av jervebestanden ned til bestandsmålet har vært den avgjørende motivasjonen for og hovedkriteriet ved å fatte vedtak om lisensfelling av jerv. Dette betyr at rovviltnemnda har fattet vedtaket uten hjemmelsgrunnlag i loven, og derfor strider vedtaket mot nasjonal og

internasjonal lov - §§ 5 og 18 i nml, Grunnlovens § 112 og artikler 2, 6 og 9 i Bernkonvensjonen;

- vedtaket bør erklæres ugyldig, fordi de materielle vilkårene for lisensfelling av 16 jerv i 2017/2018 ikke er oppfylt; heller ikke er de materielle vilkårene for lisensfelling av to jerver innenfor jervesonen oppfylt, jf. prinsippet om differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriften § 1;
- vedtaket bør erklæres ugyldig pga. saksbehandlingsfeil ift. mangelfull utredning og mangelfull begrunnelse knyttet til §§ 5, 8, 9 og 10 i nml, som har virket bestemmende på vedtakets innhold og resultat, jf. forvaltningslovens §§ 17, 25 og 41."

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemnda i region 7 har i sin oversendelse av saken til departementet 7. august 2017 ikke tatt klagen fra NOAH til følge. Nemnda viser til sekretariatets vurdering av klagen og forslag til vedtak, som blant annet sier:

"1. Rovviltnemnda har ikke myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv. I rovviltforskriften § 7 står det følgende om rovviltnemndens myndighet til å fatte vedtak: Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Tilsvarende skal nemndens myndighet for gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

Siste rapport fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt er for jerv, NINA Rapport 1292 Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2016. Der framgår det at gjennomsnitt siste tre år i Nordland er 12 årlige ynglinger. Sekretariatet legger til grunn at vurderingen om hvorvidt nemnda har myndighet eller ikke, skal gjøres ut fra det samlede antallet påviste ynglinger i regionen, før fratrekk for evt gjennomførte hiuttak. Sekretariatet vurderer derfor at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i Nordland. Kunnskap om hiuttak og «netto» bestandsstørrelse er derimot viktig kunnskap i den konkrete vurderingen som skal gjøres av nemnda i forhold til kvotestørrelse etc.

2. Vedtaket oppfyller ikke vilkåret om at fellingen ikke truer jervebestandens overlevelse på lang sikt

Nml. § 5 sier at målet er at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Når det gjelder jerv er prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning konkretisert i rovviltforskrifta § 3 og § 4, der det fremgår at bestandsmålet for jerv i region 7 er 10 årlige ynglinger.

Forvaltningsplanens forvaltningsprinsipp 2.2.2 slår fast at vedtatt regionale bestandsmål for jerv skal oppnås innenfor forvaltningssonen for jerv (blå sone). Foreløpige resultater fra siste vinters bestandsregistrering viser totalt 9 ynglinger, hvorav to hiuttak (kun valpene). Av disse 9 ynglingene er kun 1 registrert innenfor prioritert jervesone. Dette viser utfordringen med den vedtatte jervesonen, som i liten grad stemmer overens med utbredelse for jerv i fylket.

Klager mener nemnda har lagt for stor vekt på soneinndelingen. Sekretariatet problematiserte soneinndelingen i forhold til jervebestandens overlevelse i vårt saksframlegg til førstegangs behandling av saken, da vi skrev:

«Vi vil imidlertid påpeke at de definerte sonene for yngling av jerv er svært små sett i forhold til bestandsmålet og sonene stemmer i liten grad overens med historisk utbredelse for jerv i fylket. Dette gjør at det blir vanskelig å bruke planen som forvaltningsverktøy for jerv siden det er urealistisk at bestandsmålet kan oppnås innenfor de definerte sonene. Dersom man forvalter jerven i samsvar med prinsippene i forvaltningsplanen, og lykkes med uttak i tråd med disse, mener vi at det må påregnes at bestanden av jerv i Nordland vil reduseres til godt under bestandsmålet. Vår faglige vurdering er derfor at kvotestørrelse og kvotefordeling må ta utgangspunkt i et kompromiss mellom nemndas målsettinger i planen og hensynet til de bestemte bestandsmålene for regionen.»

Sekretariatets tilrådning om en kvotestørrelse på 16 jerv, som nemnda fulgte, tar utgangspunkt i at jervebestandens overlevelse skal sikres gjennom å forvalte bestanden nærmest mulig bestandsmålet og at kvoten prioriteres til områder med størst skadeproblematikk.

Vi skrev i vårt saksframlegg til førstegangsbehandling av saken:

«Sekretariatet foreslår etter en helhetsvurdering av situasjonen en kvote på 16 jerv i Nordland, hvorav maksimalt 8 hunndyr. Sekretariatet vurderer at et slikt uttak vil ha en skadereduserende effekt samtidig som det ikke vil være til skade for jervebestandens overlevelse, og at et slikt uttak vil bidra til å stabilisere bestanden omkring 10 årlige ynglinger.»

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Det er høy dødelighet blant jervunger det første året, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av voksen jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

3. Vedtaket er ikke skademotivert

Sekretariatet legger til grunn at vedtaket er fattet med utgangspunkt i et ønske om å forhindre fremtidige skader på husdyr og tamrein, altså at det er skademotivert. Vi viser i den sammenheng til vårt saksframlegg til førstegangs behandling av lisensfelling i sak 21/2017. Der redegjorde vi for omfanget av tap av sau og tamrein til jerv, og at forslag til kvotestørrelse bl.a. hadde utgangspunkt i skadesituasjonen på sau og rein.

Når det gjelder åpningen for å tildele dyr fra eksisterende kvote også innenfor jervesona, har nemnda presisert at det må det foreligge klare grunner. Nemnda har sagt at klare grunner

kan være alvorlige tapssituasjoner, eller at det er stor jerveaktivitet og få felte jerver for øvrig i fylket. Det er ikke registrert sauebeite og i svært liten grad kalvingsland innenfor jervesonen. Jerv som oppholder seg innenfor jervesonen kan imidlertid også ha leveområder i prioriterte beiteområder eller kalvingsland utenfor jervesonen (revir som krysser sonegrensa). Videre vil jerv kunne vandre ut fra jervesone på leting etter nye leveområder. Det er også flere reinbeitedistrikt som har viktige årstidsbeiter innenfor jervesonen selv om kalvingsland er holdt utenfor. Disse forholdene gjør at uttak av jerv innenfor jervesonen i noen tilfeller kan ha en tapsreduserende effekt. Men uttak av jerv innenfor jervesonen vil være betydelig mindre målrettet i forhold til forventet tapsreduserende effekt, sammenlignet med uttak i prioriterte beiteområder eller kalvingsland utenfor jervesonen.

For i større grad å sikre at uttak målstyres til områder med skadeproblematikk eller til områder hvor det kan forventes store skader, kan vilkårene for å tildele dyr innenfor jervesonen med fordel justeres noe. For eksempel slik: (...) klare grunner kan være pågående alvorlige tapssituasjoner eller fare for at alvorlige tapssituasjoner kan oppstå.

4. Vedtaket oppfyller ikke kravet om å finne andre tilfredsstillende løsninger
Sekretariatet legger til grunn at vilkåret om at formålet – altså å avverge skade på husdyr eller tamrein – ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, må sees i sammenheng med prinsippet om arealdifferensiert forvaltning. Sekretariatet viser til at nemnda har differensiert mellom jaktområder innenfor og utenfor jervesonen, med vesentlig større kvoter utenfor.

Konklusjon

Sekretariatet vurderer at klagen ikke inneholder opplysninger som gir grunn for nemnda å endre sitt vedtak om en lisensfellingsskvote på 16 jerv.

For i større grad å sikre at uttak målstyres til områder med skadeproblematikk eller til områder hvor det kan forventes store skader, jf. prinsipp om at lisensfelling skal være skademotivert, kan vilkårene for å tildele dyr innenfor jervesonen med fordel justeres noe. For eksempel slik: (...) klare grunner kan være pågående alvorlige tapssituasjoner eller fare for at alvorlige tapssituasjoner kan oppstå.

Vi anbefaler at nemnda ikke tar klagen til følge, og at saken oversendes til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 og rovviltforskriften § 18."

Miljødirektoratets faglige vurdering

Miljødirektoratet sier i sin faglige vurdering av 7. september 2017 blant annet følgende:

"I Miljødirektoratets uttalelse til regional forvaltningsplan for rovvilt i region 7 er det vårt syn at forvaltningsplanen ikke er egnet til å ivareta de nasjonale bestandsmål som er satt for regionen.

Direktoratet mener derfor at planen ikke er egnet som et praktisk styringsverktøy for rovviltforvaltningen i regionen. Det vises spesielt til uttalelsen knyttet til forvaltningsprinsipper for jerv og størrelsen på sone prioritert for yngling av jerv. Direktoratet har vurdert at kombinasjonen av en svært liten sone og begrenset sammenfall med historisk forekomst av jerv i regionen, gjør at det i praksis blir umulig å bruke planen som forvaltningsverktøy, og at det er urealistisk at bestandsmålet for jerv kan oppnås innenfor sonen. Direktoratet skriver også at det er en primæroppgave for rovviltneemnda å oppnå det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, og at lisensfelling som virkemiddel utenfor jervesona ikke kan praktiseres som forutsatt, da reproduksjoner utenfor jervesonen nødvendigvis må inngå i den årlige måloppnåelsen.

Fra 2014 til 2016 ble det registret henholdsvis 13, 13 og 10 ynglinger av jerv i regionen. I 2016 gjennomførte Miljødirektoratet med bakgrunn i skader og skadehistorikk ekstraordinære uttak av fire ynglinger i løpet av overvåkingssesongen for jerv på våren. Dette medførte at netto antall ynglinger ved starten av beitesesongen 2016 var på seks ynglinger, betydelig under bestandsmålet på 10 ynglinger. Totalt uttak av jerv i perioden fra 2014 frem til 10. september 2016 var 43 jerv. I 2014/2015 ble det felt 15 jerver i Nordland, i 2015/2016 ble det felt 19 jerver. Etter 10. september 2016 og til dagens dato er total kjent avgang på 24 jerver i Nordland. Av disse ble 13 jerver felt under vinterens lisensfelling, seks jerver har blitt felt på skadefelling og det ble gjennomført to hiuttak med uttak av to valper i hvert uttak våren 2017. Én jerv er drept av annet dyr. Direktoratet viser til et høyt uttak av jerv siste år. Så langt i 2017 er det registrert ni ynglinger av jerv i regionen hvorav Miljødirektoratet gjennomførte to hiuttak. Direktoratet konstaterer at netto antall ynglinger ved starten av beitesesongen også i år er under det regionale bestandsmålet på 10 ynglinger.

Konklusjon

I henhold til gjeldende regelverk og føringer skal vedtatt regionalt bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv primært oppnås innenfor forvaltningssonen. Foreløpige resultater fra vinterens bestandsregistrering viser at en av ni registrerte ynglinger i Nordland ligger innenfor forvaltningsområdet for jerv. Dette underbygger konsekvensene av et så begrenset forvaltningsområde for jerv og hvor måloppnåelsen for jervebestanden i regionen vanskelig kan oppnås. Direktoratet mener et uttak av 16 jerv hvor det også tillates uttak av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv, ikke er forenelig med prinsippet om geografisk differensiering og et tydelig skille av rovvilt og beitedyr i regionen. Et høyt uttak av jerv i regionen, både innenfor og utenfor sonen, vil måtte medføre at også ynglinger utenfor sonen og i prioriterte beiteområder må inngå i det fastsatte bestandsmålet. Dette bidrar ikke til en tydelig forvaltning for å redusere tap og konflikter mellom husdyr/tamrein og rovvilt i regionen."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) §§ 18 og 77 og rovviltforskriften (rov.) §§ 3,4, 7 og 10. Departementet legger, i henhold til nml. § 7, prinsippene i §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i den skjønnsmessige vurderingen av saken. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Departementet skal ta stilling til om man skal tillate uttak av jerv for å avverge skade på husdyr eller tamrein, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b og Bernkonvensjonen artikkel 6 og 9. Som det fremgår av rovviltnemndas behandling av klage, jf. sekretariatets innstilling, tas det ved fastsettelse av kvotestørrelsen blant annet utgangspunkt i skadesituasjonen på sau og tamrein. Det erkjennes at det ikke er registrert sauebeite og i svært liten grad kalvingsland for tamrein innenfor jervesonen i region 7, men det vises samtidig til at jerv som oppholder seg innenfor jervesonen også kan ha leveområder i prioriterte beiteområder eller kalvingsland utenfor jervesonen. Videre påpekes det at jerv kan vandre ut fra jervesonen på leting etter nye leveområde, samt at det også er flere reinbeitedistrikt som har viktige årstidsbeiter innenfor jervesonen selv om kalvingsområdene ligger utenfor jervesonen. Departementet legger til grunn at det også i 2017-2018 er en viss sannsynlighet for skader av et visst omfang på husdyr og tamrein grunnet jerv. Vilåret i nml. § 18 første ledd bokstav b om å avverge skade er dermed oppfylt.

Departementet vil imidlertid i denne sammenheng vise til Miljødirektoratets faglige tilrådning der direktoratet uttaler at den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7 ikke er egnet som et praktisk styringsverktøy som ivaretar de nasjonale bestandsmålene som er satt for regionen. Miljødirektoratet peker særlig på at kombinasjonen at en svært liten jervesone og begrenset sammenfall med historisk forekomst av jerv i regionen, gjør at det i praksis blir umulig å bruke planen som et forvaltningsverktøy og urealistisk at bestandsmålet for jerv kan oppnås innenfor sonen. Tilsvarende faglige vurderinger er også trukket frem av rovviltnemndas sekretariat i deres saksframlegg til nemndas førstegangs behandling av saken. Inneværende år fremgår det videre av direktoratets tilrådning at kun én av ni registrerte jerveynglinger i region 7 ligger innenfor jervesona. Lisensfelling utenfor jervesona kan dermed ikke praktiseres som forutsatt fordi også ynglinger utenfor jervesonen nødvendigvis må inngå i den årlige oppnåelsen av bestandsmålet for jerv i regionen. Departementet viser til at geografisk differensiert forvaltning med prioritering av beitedyr og rovdyr i ulike områder er et sentralt prinsipp i rovviltforvaltningen. Departementet ser det som en klar mangel at rovviltnemnda fastsetter en forvaltningsplan som ikke er i overensstemmelse med dette, og som gir liten forutsigbarhet både for oppnåelse av bestandsmålet for jerv og når det gjelder tapssituasjonen for beitedyr utenfor jervesonene.

Etter vedtak i Stortinget 25. april 2017 gjorde departementet endringer i rovviltforskriften som innebærer at rovviltnemndene kan behandle spørsmålet om lisensfelling av store rovdyr også ut fra nml. § 18 første ledd bokstav c. I denne saken, der vilåret for lisensfelling etter nml. § 18 første ledd bokstav b er vurdert som oppfylt, anser departementet at det ikke er nødvendig å vurdere nml. § 18 første ledd bokstav c nærmere.

I tillegg er det to kumulative vilkår som må være oppfylt for at felling kan gjennomføres; at felling ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 annet ledd. I vurderingen av det sistnevnte vilkåret vil prinsippet om arealdifferensiert forvaltning, som for jerv er fastsatt i rovviltforskriften § 4 og rovviltnemndas regionale forvaltningsplan, veie tungt. Av rovviltforliket 2011 framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig, noe som blant annet innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal

gjøres raske uttak av rovvilt som gjør skade på beitedyr. Som beskrevet over mener departementet imidlertid at rovviltnemnda gjennom sin forvaltningsplan ikke har lagt godt nok til rette for at lisensfelling kan gjennomføres som forutsatt i region 7. Departementet mener det ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta lisensfellingskvote på jerv i områdene utenfor jervesona i region 7, men gitt soneinndelingen i rovviltnemndas forvaltningsplan presiserer departementet at deler av bestandsmålet for jerv må påregnes oppfylt utenfor jervesona.

Jerven er fredet og er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2015. De siste tre årene (2014-2016) har bestanden vært på henholdsvis 52, 65 og 50 ungekull. Det er imidlertid gjennomført et større antall hiuttak av mordyr og/eller valper slik at netto antall overlevende ynglinger inn i sommerhalvåret har vært henholdsvis 40, 48 og 43 ynglinger. De foreløpige bestandsregistreringene for 2017 viser at det etter hiuttak er registrert totalt 43 og netto 33 overlevende ynglinger av jerv i Norge ved inngangen til beitesesongen 2017.

Effekten av påvirkninger behandles under nml. § 10 nedenfor. Departementet anser at ovennevnte kunnskapsgrunnlag og den kunnskapen rovviltnemnda i region 7 har lagt til grunn, jf. foran, i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Kravet i nml. § 8 er dermed oppfylt.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Når det gjelder jerv er prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7. Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*, fastsatte Stortinget det nasjonale bestandsmålet for jerv til 39 årlige ynglinger jerv, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). For region 7 er bestandsmålet 10 årlige ynglinger av jerv. De siste 3 år er antallet ynglinger i region 7 (2014-2016) henholdsvis 13, 13 og 10. Etter hiuttak er tallene henholdsvis 12, 12 og 6 ynglinger de siste tre årene, men myndigheten til fastsettelse av kvote for lisensfelling bestemmes på bakgrunn av gjennomsnittet av totalt antall registrerte ynglinger de siste tre årene. Det betyr at nemnda har myndighet til å fastsette kvote for lisensfelling av jerv. Som også rovviltnemnda skriver i sin oversendelse av saken, jf. sekretariatets vurderinger, er derimot kunnskapen om hiuttak og bestandens størrelse viktig i den konkrete vurderingen som skal gjøres i forhold til kvotens størrelse.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom skadefelling, lisensfelling og ekstraordinære hiuttak for jerv. Det er også kjent kunnskap at det forekommer infanticid i jervebestanden, noe som innebærer at en del valper blir drept det første leveåret av voksne hannjerver som ikke har en farskapsrelasjon til valpene. I sum har miljøforvaltningen i stor grad oversikt over den samlede belastningen.

Departementet skal vurdere om effektuering av vedtatt lisensfellingskvote er så høy at den vil true bestandens overlevelse, jf. nml. § 18 annet ledd. Departementet viser til at

bestandsmålet for jerv i region 7 er nådd for de tre siste årene. Samtidig er det gjort betydelige uttak i bestanden, blant annet med hiuttak av fire av totalt ti registrerte ynglinger i 2016, noe som taler for økt krav til presisjon ved kvotefastsettelsen. Foreløpige tall for 2017 viser at det totalt er påvist ni ynglinger av jerv i regionen, hvorav valpene i to av disse er avlivet gjennom hiuttak. I tillegg er det en kjent avgang av ytterligere 20 jerv i perioden etter 10. september 2016.

Departementet viser til Miljødirektoratets faglige tilråding om at et uttak på 16 jerv hvor det også tillates uttak innenfor jervesonen, ikke er forenlig med prinsippet om geografisk differensiering og et tydelig skille av rovvilt og beitedyr i regionen. Departementet er videre enig med direktoratet i at et høyt uttak av jerv både innenfor og utenfor jervesonen, vil måtte medføre at også ynglinger i prioriterte beiteområder utenfor jervesonen må påregnes å inngå i det fastsatte bestandsmålet. Dette vil ikke bidra til en tydelig soneforvaltning og reduserte tap og konflikter mellom jerv og beitenæring i regionen.

Rovviltnemnda har fulgt sekretariatets faglige anbefaling og forslag til kvotestørrelse. Sekretariatet mener et uttak av inntil 16 jerv, hvorav maksimalt 8 hunndyr, ikke vil true bestandens overlevelse. Sekretariatet mener videre at en slik kvotestørrelse vil bidra til å stabilisere bestanden omkring bestandsmålet for regionen som er på 10 årlige ynglinger. Videre har Miljødirektoratet i sin faglige vurdering særlig trukket frem et høyt uttak av jerv både innenfor og utenfor jervesonen som en utfordring i denne saken. Departementet finner på denne bakgrunn å kunne slutte seg til den kvoten som er fastsatt av rovviltnemnda, men at det samtidig er nødvendig å avgrense kvotens geografiske virkeområde til kun å gjelde utenfor jervesonen. Kun én av de foreløpig ni registrerte ynglingene av jerv i regionen i 2017 er lokalisert innenfor jervesonen, og departementet mener det ikke er grunnlag for lisensfelling innenfor jervesonen. Ut fra prinsippet om en tydelig soneforvaltning skal bestandsmålet for jerv i hovedsak oppnås innenfor jervesonen. Dette er viktig for økt forutsigbarhet også for beitenæringene i regionen. Rovviltnemnda må som tidligere beskrevet også ta høyde for at det må påregnes at deler av bestandsmålet for jerv må oppnås utenfor jervesonen slik denne er avgrenset i nemndas forvaltningsplan. Dette vil også måtte tas hensyn til i eventuelle senere vurderinger Miljødirektoratet gjør av ekstraordinære uttak i tiden fremover.

Departementet har vurdert den samlede belastningen bestanden utsettes eller vil bli utsatt for, og har tillagt prinsippet om samlet belastning stor vekt i denne saken.

Departementet legger til grunn at det i denne saken foreligger tilstrekkelig kunnskap og at føre-var-prinsippet i nml. § 9 derfor tillegges mindre vekt. Departementet legger også til grunn at rovviltnemnda i region 7 med sin geografiske differensiering har ivarettatt de hensyn som er nedfelt i nml. § 12, men viser i den sammenheng til påpekte svakheter i nemndas soneinndeling og de konsekvenser dette medfører i den praktiske forvaltningen av jerv i regionen.

Ved en avveining av andre viktige samfunnsinteresser og samiske interesser, jf.

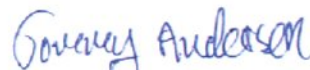
naturmangfoldloven § 14 første og annet ledd, vises det til det nasjonale bestandsmålet for jerv i region 7, og at det årlig erstattes husdyr og tamrein som tapt til jerv i regionen. Hensynet til husdyr og tamrein er derfor tillagt vekt i saken.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder kvotens størrelse, men endrer det geografiske virkeområdet for rovviltnemnda i region 7 sitt vedtak av 29. juni 2017 om lisensfelling av jerv i Nordland i perioden 10. september 2017 – 15. februar 2018. Vedtaket endres slik at det ikke tillates lisensfelling innenfor de deler av regionen som er prioriterte yngleområder for jerv (jervesone). Departementet har lagt vekt på at bestandsmålet for jerv i størst mulig grad skal oppnås innenfor jervesonen. Dette er viktig i oppfølgingen av Stortingets føringer om en tydelig soneforvaltning, og dermed også forutsigbarheten for beitenæringene i områdene utenfor jervesonen. Departementet har dermed tatt klagen delvis til følge.

Med hilsen


for Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør


Tommy Andersen
seniorrådgiver

Kopi

Fylkesmannen i Nordland
Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 7